

Sygn. akt III KS 4/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

w sprawie J. W.

oskarżonego z art. 220 § 1 k.k. w zb. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 lipca 2017 r.,

skargi obrońcy oskarżonego,

od wyroku Sądu Okręgowego w R.,

z dnia 17 marca 2017 r., sygn. akt V Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt II K (...)

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

**2. zwraca J. W. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł
uiszczoną tytułem opłaty od skargi.**

UZASADNIENIE

J. W. został oskarżony o to, że: w dniu 9 marca 2015 r. w Ś. pełniąc funkcję kierownika robót montażowych na budowie bloku energetycznego na terenie E. S.A. i będąc z tego tytułu odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i higienę pracy wykonywanej przez podległych mu pracowników nie dopełnił swoich obowiązków i nie sprawował nadzoru w sposób należyty, przez co przyczynił się do wypadku przy pracy polegającego na przewróceniu się tegoż żurawia i uderzeniu jego ramieniem pracującego na tej samej budowie D. M., co skutkowało u niego powstaniem obrażeń skutkujących zgonem na miejscu, tj. o przestępstwo z art. 220 § 1 k.k. w zb. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt II K (...) uniewinnił oskarżonego J. W. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Apelację od tego wyroku wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w K., który zarzucił „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na jego treść wyrażający się w błędnej ocenie materiału dowodowego, konsekwencją czego było uniewinnienie J. W. od zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu, podczas, gdy prawidłowa analiza całości zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności zeznań świadków: J. C., Z. S., M. C. oraz inspektora PIP Oddział w R. A. K., jak też opinii biegłego sądowego z zakresu BHP J. C. prowadzi do wniosku, że oskarżony swoim zachowaniem wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 220 § 1 k.k. w zb. z art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.”. Podnosząc ten zarzut prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w R., wyrokiem z dnia 17 marca 2017 r., sygn. akt V Ka (...) uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonego J. W. zarzucając „na zasadzie art. 539 a § 3 k.p.k. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie kwestionując podstawy do uchylenia wyroku Sądu Rejonowego i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania - naruszenie przepisu art. 437 k.p.k., a w szczególności naruszenie przepisu art. 437 § 2 zdanie 2 k.p.k. poprzez uchylenie przez Sąd Okręgowy wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w okolicznościach

wskazujących na brak konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości (przy wskazaniach sugerujących przeprowadzenie postępowania *jedynie w niezbędnym zakresie*”. Podnosząc ten zarzut (rozbudowany w 10 podpunktach), skarżący wniósł „o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w R. i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania - poprzez utrzymanie w mocy wyroku Sądu Rejonowego w K. uniewinniającego oskarżonego J. W. od popełnienia zarzucanego mu czynu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonego jest zasadna, gdyż trafnie podnosi zarzut naruszenia art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z powiązania treści tego przepisu z treścią art. 539 a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi, jednoznacznie wynika, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem I lub II instancji, zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960). Te uregulowania wskazują więc jednoznacznie, że aby Sąd Najwyższy mógł ustosunkować się do podniesionych w skardze zarzutów, uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego jednoznacznie, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. była podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Oczywiście obowiązek taki istniał już uprzednio, jednakże nabrał istotnego znaczenia od chwili wejścia w życie przepisów Rozdziału 55 a Kodeksu postępowania karnego.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego skargą wyroku nie wskazuje natomiast jednoznacznie, co było rzeczywistą przyczyną wydania wyroku o charakterze kasatoryjnym. Nie ulega jedynie wątpliwości, iż nie były to przyczyny określone w art. 439 § 1 k.p.k. Należy mieć również poważne wątpliwości, czy do takiego

rozstrzygnięcia doszło z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, wobec zalecenia przy ponownym rozpoznaniu sprawy przeprowadzenia postępowania dowodowego jedynie w niezbędnym zakresie, a szczegółowe zalecenia dotyczą w zasadzie jedynie konieczności ponownego przesłuchania oskarżonego, inspektora PIP jak również biegłego sądowego z zakresu BHP, który sporządził w sprawie opinię oraz dokonania analizy tych dowodów i oceny, zgodnie z regułą wynikającą z art. 7 k.p.k. To zalecenie odczytywane łącznie ze stwierdzeniem tego Sądu, iż „uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu uznać należało za co najmniej przedwczesne”, uprawnia twierdzenie o pochybności podjętej przez Sąd Okręgowy decyzji procesowej. Konieczność ponownej oceny przeprowadzonych dowodów nie mieści się bowiem w kręgu podstaw wyroku kasatoryjnego nawet wówczas, gdy sąd odwoławczy zasadnie wykaże uchybienia art. 7 k.p.k. leżące po stronie sądu *meriti*, czego zresztą w tej sprawie sąd nie uczynił (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2016 r., IV KS 5/16, LEX nr 2165596).

W niniejszej sprawie najistotniejszą kwestią jest ustalenie, czy oskarżony będący kierownikiem robót montażowych na budowie był z tego tytułu odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy wykonywaną przez innych pracowników. O ile nie jest kwestionowana ta okoliczność odnośnie pokrzywdzonego D. M., który w wyniku doznanych obrażeń zmarł na miejscu budowy, o tyle odnośnie operatora żurawia, który spowodował bezpośrednio wypadek J. C. okoliczność ta, z uwagi na zatrudnienie go przez innego pracodawcę niż oskarżony, jest oceniana przez sądy w odmienny sposób. Jeżeli zdaniem sądu odwoławczego oskarżony sprawował jednak nadzór nad operatorem żurawia, to sąd ten winien jednoznacznie wykazać i podać podstawę, z której taki obowiązek oskarżonego wynikał (np. zakres obowiązków oskarżonego, czy też przepisy prawa pracy), a nie odwoływać się w tym zakresie do przykładów o pijanych pracownikach czy też osobach obcych na terenie budowy. Sąd odwoławczy winien więc przeprowadzić wnikliwą analizę i ocenę materiału dowodowego pod tym kątem i jeżeli uzna, że orzeczenie Sądu I instancji było trafne, winien wyrok ten utrzymać w mocy. W sytuacji natomiast, jeżeli sąd odwoławczy uzna, że w świetle przeprowadzonej oceny dowodów zajdzie realna możliwość wydania wyroku

skazującego, czyli wystąpi przesłanka wynikająca z art. 454 § 1 k.p.k., dopiero wówczas konieczne będzie uchylene wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Na zakończenie należy jedynie wskazać skarżącemu, że Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do zobowiązywania sądu odwoławczego do utrzymania w mocy wyroku uniewinniającego Sądu I instancji, o co wnosił on w skardze.

Sąd Najwyższy mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 539 e § 2 k.p.k. i art. 539 f k.p.k. w zw. z art. 527 § 4 k.p.k., uwzględnił skargę obrońcy oskarżonego, nakazując zwrot opłaty od skargi.

r.g.